

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 № 1279)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ удосконалення та розвиток

№ 3, 2010 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 330.341:338.45

I. O. Макаренко,
здобувач, Чернігівський державний технологічний університет

СУЧАСНІ СКЛАДОВІ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Анотація. Визначено етапи державної промислової політики. Узагальнено принципи, на яких повинна будуватися державна політика. Досліджено сучасні складові державної промислової політики України.

Annotation. The stages of state industrial policy are certain. Principles are generalized, which a state policy must be built on. The modern constituents of state industrial policy of Ukraine are explored.

Ключові слова: Державна політика, економічне зростання, інвестиційний клімат, промислове виробництво, реформування, стратегія розвитку, формування.

Вступ

Подолання негативних тенденцій в промисловому виробництві України і створення передумов для корених змін його структури неможливе без осмисленої і цілеспрямованої державної промислової політики, причому в найбільш сприятливому варіанті ця політика повинна служити інструментом реалізації, що базується на суспільному консенсусі стратегії промислового розвитку країни. При цьому, правда при її формуванні необхідно вирішити принципове питання: яку структуру промислового виробництва ми плануємо створити.

Аналіз останніх наукових досліджень.

Проблеми формування та реалізації державної промислової політики опрацювано досить широко (у працях В.Александрової, Ю.Бажала, А.Гальчинського та інших); проблеми регіональної промислової політики досліджено у працях О. Амоші, Б.Буркінського, З.Варналія, З.Герасимчука, М.Долішнього, В. Захарченка, С.Ішук, Ю.Орловської, С.Соколенка, Е.Степаненка, Д.Стеченка, М.Чумаченка та інших.

Постановка завдання

- визначити етапи державної промислової політики;
- узагальнити принципи, на яких повинна будуватися державна політика;
- дослідити сучасні складові державної промислової політики України.

Результати

Один погляд на оптимальну структуру промисловості ми матимемо, якщо виходити з концепції її інтеграції в світову структуру господарства, її інший - якщо базуватися на концепції автономної (ізольованої від світового господарства) універсалної структури національної промисловості. У першому випадку в основу кута ставляться критерії конкурентоспроможності національних фірм на внутрішньому й світовому ринках і завданням державних служб є сприяння сильним структурям, створюючи для цього необхідне інституційне середовище; у другому - складаються списки хворих і слабких галузей і виробництв, яким держава повинна допомогти через механізми структурної політики (частіше за все шляхом прямої фінансової допомоги з держбюджету, податкові пільги тощо). У сучасних ринкових умовах перевага відається першому варіанту, критерії ж пріоритетів набувають суту ринкового характеру.

Правильне визначення місця і ролі державної промислової політики на сучасному етапі є однією з важливих умов прискорення економічного зростання і підвищення соціального добробуту українського народу. При цьому роль самої держави в процесі реформування промислових підприємств, зводиться до здійснення комплексу заходів, здатних «прискорити адаптацію виробництва до ринкового господарювання» [5, с. 32].

Перш ніж перейти до розкриття сутності, методів і змісту державної промислової політики, вважаємо за доцільне, дати визначення самої промислової політики. У цілому, під промисловою політикою ми маємо на увазі, систему цілеспрямованих погоджених заходів, реалізованих державою з метою підвищення конкурентоздатності товарів і послуг вітчизняних виробників на внутрішньому і зовнішньому ринках і подолання загроз економічної безпеки країни.

У процесі трансформації економіки ставлення до промислової політики в Україні було не однозначним: від повного відмовлення регулювання до селективної підтримки. У 1992 р. узяли гору постулати дерегулювання, заперечення необхідності державного регулювання промислового розвитку. Наприкінці 1992 р. і в 1993 р., під загрозою поглиблення і прискорення спаду виробництва, почали застосовуватися міри загальної (фронтальної) підтримки промисловості шляхом взаємозаліку заборгованостей підприємств і пільгового кредитування, що мало пагубні інфляційні наслідки.

У 1995-1996 рр. panував «макроекономічний підхід», тобто робилася ставка на фінансову стабілізацію. Це розглядалося як необхідна і цілком достатня умова для економічного зростання, пожвавлення інвестиційної діяльності і широкомасштабного припливу у вітчизняне виробництво іноземних інвестицій. Незважаючи на успіхи в придушенні інфляції у 1996-1997 рр., очікуваний «інвестиційний бум» не відбувся. А вже в серпні 1997 р. один з тодішніх керівників виконавчої влади заявила: «Промислова політика поки що Україні не по кишені» [2, с. 56]. Нам представляється очевидним те, що витрати на реалізацію того або іншого курсу держави

необхідно визначати не в статіці, а в динаміці, з урахуванням пов'язаних з цим реальних народногосподарських ефектів (у тому числі ефекту мультиплікації попиту), чітко оцінюючи втрати, зумовлені недоінвестуванням тих або інших проектів. При такому підході проекти промислової політики можуть мати конкурентноздатну внутрішню норму прибутковості, а відповідно, стають цілком прийнятними для бюджету в доступному для прогнозування часовому горизонті.

Із середини 1999 р. до промислової політики як до інструмента впливу на розвиток промисловості велику увагу стали приділяти теоретики і практики, але дотепер не вдалося розробити суспільно визнану, теоретично зрозумілу й практично діючу промислову політику. Таким чином, і в науковому, і в практичному планах проблема залишається відкритою.

Сьогодні існують кілька концептуально-методологічних підходів до розробки промислової політики. Одні з них базуються на теоретичних основах і практичній сутності ліберально-монетариської моделі ринкового реформування, що реалізовувалася протягом ряду років в Україні: 1992-1993 рр. - у найбільш жорсткому й одіозному її вигляді (у варіанті «шокової терапії»); у 1994-1996 рр. - у відносно більш помірному, «градуалістичному» прояві (пов'язаному з поступовим рухом до втілення ліберальних цілей і цінностей з одночасним скороченням після «ваучерного» етапу приватизації кола й інтенсивності інших реформаційних заходів); у 1997-1998 рр. - з упором на застосування монетариських методів заради збереження досягнутої до цього часу досить тендітної і відносної депресивної стабілізації [3, с.39].

Ліберально-монетариська модель виходить з того, що формування ринку це спонтанний процес: варто лібералізувати економіку й відносини його суб'єктів почнуть ефективно саморегулюватися під дією «невидимої руки ринку» [6, с. 24]. Тому упор робиться на дегрегулювання, акцентується зняття властивих одержавлений (централізовано керованій і планово-роздільній) економіці обмежень на залучення ринкових механізмів. Провадиться лінія на максимальну відкритість економіки щодо світового ринку, включаючи мінімізацію перешкод експансії імпортерів. Відносини в економіці будуються за принципом природного добору, заперечуючи регулюючу роль держави, принаймні, на період до досягнення фінансової стабільності й придушення за будь-яку ціну інфляції. Методи такого придушення полягають у жорсткому обмеженні грошової пропозиції, суть якого, на наш погляд, саме в гнобленні реального сектора.

Тезис «відсутність державної промислової політики є краща економічна політика» є принциповою позицією авторів лібералістичних реформ. Проте, історія розвитку ринкової економіки засвідчила, що ліберально-монетариська модель (її конкретна варіація насаджувана МВФ), є неадекватною до українських умов: повний її крах ознаменувався фінансовою кризою.

У переважній більшості українські економісти (теоретики і практики) дотримуються іншого підходу до економічного реформування, у тому числі й до оцінки значення в цьому процесі промислової політики. Суть цього підходу - в опорі на державне регулювання з використанням не лише ринкових методів, але і, насамперед, методів прямої державної підтримки, прямого перерозподілу ресурсів і їхньої концентрації на пріоритетних напрямах розвитку реального сектора економіки.

Практика виробила два основних типи державної промислової політики - загальносистемний і селективний. Суть загальносистемної промислової політики полягає в створенні загальних умов, що сприяють розвитку індустрії, і яка діє як би по горизонталі. Її міри не мають якого-небудь виборчого призначення (чіткої спрямованості на галузь, корпорацію, регіон), а більш-менш рівномірно впливають на всіх суб'єктів ринку, формуючи економічне й інституціональне, організаційне і правове середовище їх активності. Вона є переважно макроекономічною.

Такого роду політика має ліберальний характер, тому що її обов'язковий вектор - забезпечення хоча б формальної рівності зовнішніх умов (економічних і правових) для всіх ринкових суб'єктів. У цьому зв'язку істотна її опора на міри фінансової стабілізації перетворення відносин власності. Разом з тим, загальносистемна промислова політика має характер діригування: на її основі держава у певному сенсі формує господарський порядок, що задає для зазначених суб'єктів певні припустимі й загальноприйняті рамки діяльності й як би із ззовні нав'язує їм правила господарської поведінки. Вона неодмінно містить у собі заходи державного впливу на економічне життя, податковий, грошовий, валютний і митний режими, трудове законодавство, технічні й екологічні стандарти тощо.

На відміну від загальносистемної, селективна промислова політика виступає як спрямований вплив на визначені групи суб'єктів ринку (підприємства, окремі види виробництва або цілі галузі або регіони). Її дія спрямована по вертикалі: здійснюючи регулюючий вплив з центра по щаблях народногосподарської ієархії аж до первинної ланки виробництва (підприємства), вона в цьому змісті має переважно мікроекономічний характер. У подібного роду політиці більш чітко виявляються регулююча й управлінська діяльність держави, її інтервенціонізм по відношенню до реального сектора.

Активна системна й ефективна селективна промислова політика передбачає наявність певних обов'язкових економічних і організаційних умов. Селективний підхід у підтримці обраних блоків індустрії застосовується, насамперед, в обставинах виходу економіки з кризи, коли починає відновлюватися нормальній процес розширеного суспільного відтворення і з'являються перші можливості реального нагромадження.

Сьогодні у світовій практиці відомо безліч різноманітних методів промислової політики. Вони апробовані практикою багатьох країн, і утворюють певний стандартний набір. Доцільність використання інформаційних методів полягає в тому, що основним завданням промислової політики держави є забезпечення суб'єктів індустріального розвитку (підприємств, відповідних органів управління) систематизованими, обробленими за допомогою науково обґрунтovаних методик даними про навколошнє соціально-економічне середовище, що дає змогу цим суб'єктам приймати більш ефективні рішення у виробничій діяльності (у тому числі у маркетингових розробках). Ця прогнозно-аналітична й інформаційна активність держави здатна здатна орієнтуючи впливати на учасників виробничо-економічних процесів.

Методи макроекономічного регулювання спрямовані на формування необхідної для розвитку реального виробництва загальноекономічного середовища, насамперед на досягнення фінансової стабільності, подолання держбюджетного дефіциту й придушення інфляції, на забезпечення позитивного платіжного балансу і стабільність (або хоча б передбачуваність) курсу національної валюти. Мова йде про макроекономічний фундамент промислової політики, про її макро забезпечення. Невдача спроб розгорнути у 1992-2000 рр. в Україні діючу промислову політику багато в чому зумовлена нестабільністю на рівні макроекономіки. Отже, стан макроекономічного середовища - це передумова промислової політики, і обмежник у постановці її завдань, а також у застосуванні деяких її методів.

Ресурсні методи, на наш погляд, являють собою найбільш результативні способи прямого впливу на промислові об'єкти. Їх так само можна назвати забезпечуючими, оскільки вони передбачають надання ринковим суб'єктам відтворювальних ресурсів для вирішення завдань промислового розвитку. Конкретні форми застосування ресурсних методів різноманітні. Насамперед, вони пов'язані з системою державних замовлень і закупівель, з адресним субсидуванням і кредитуванням, формуванням і використанням фондів страхування ризиків (інвестиційних, експортних тощо), з податковими пільгами. З цих позицій, промислова політика містить у собі фінансове забезпечення підготовки і перепідготовки кадрів, так само як і необхідної міграції трудових ресурсів, здійснення фундаментальних досліджень і НДДКР прикладного характеру. Держава може також цілком або певною мірою брати на себе витрати соціального характеру, що дає змогу пом'якшити наслідки реструктурування промисловості і передачі соціальних об'єктів приватизованих підприємств у відання місцевих органів влади.

Інституціональні методи - це способи і прийоми формування промислової політики відповідно до ринкових принципів, правового й організаційно-

економічного середовища, затвердження загального для всіх суб'єктів ринку господарського порядку, тобто такі, що впливають не вибірково, а на всю індустріальну систему в цілому. Вони мають регулюючий і стимулюючий характер впливу на об'єкт управління. Реалізація інституціональних методів не передбачає витрат ресурсів безпосередньо на об'єкти промислової політики (галузі, види виробництва, підприємства, регіони). Витрати пов'язані лише з проведенням самих організаційно-господарських перетворень, на створення відповідних інститутів ринку і регулювання індустріального розвитку.

У розглянутий клас методів впливу на індустріальний розвиток входять усякого роду адміністративні прийоми й інструменти: квоти, ліцензії, стандарти (вимоги до якості товарів і послуг, санітарні норми, що гарантують продовольчу безпеку для людини), екологічні нормативи. До них відносяться так само важелі господарського законодавства, у тому числі такі, що забезпечують правову основу трудових відносин в умовах багатоукладності ринку.

У період ринкової трансформації з усіх об'єктів інституціональних перетворень, на наш погляд, вирішальне значення набувають упорядкування відносин власності й розробка правил приватизації державного майна. Якщо приватизаційні процеси не закінчені, не доведені до їх логічного завершення – появі ефективного власника, осмислена промислова політика взагалі неможливі, оскільки остання по своїй суті впливає на усвідомлений економічний інтерес, властивий саме повноцінному власникові. Займаючи і намагаючись розширити свою нішу на ринку, він не просто прагне до збільшення доходів, а готовий реінвестувати одержуваний прибуток для зміцнення своїх поточних і перспективних позицій. І тому може бути зацікавленім партнером держави у реалізації пріоритетів індустріального розвитку країни.

Не менш істотним завданням застосування інституціональних методів промислової політики є формування організаційно-господарських структур, необхідних для вирішення індустріальних задач: усякого роду виробничо-комерційних об'єднань, насамперед на корпоративній основі (концернів, холдингів, фінансово-промислових груп), особливих економічних зон та інших форм об'єднань виробників і споживачів; створення органів інфраструктури ринку, що обслуговують взаємодію його суб'єктів.

Для промислового розвитку особливо важливим є формування ринку цінних паперів, що додає капіталові належну мобільність. В Україні «стрижнем програми реформування промислового комплексу повинні стати заходу інституціонального й організаційного характеру, спрямовані на підвищення рівня його інтегрованості» [1, с. 20].

За допомогою державної промислової політики здійснюється стимулюючий і дестимулюючий вплив на організаційно-економічні структури промисловості, спрямований на реалізацію національних інтересів країни. У цьому випадку використовується фактично все те, що властиве економічній політиці в цілому (господарське законодавство, регулювання відносин власності, антимонопольні заходи і підтримка конкуренції, бюджетно-податкова, грошово-кредитна і цінова політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності, планування і розробка різних цільових програм тощо).

Розробити промислову політику - у першу чергу, визначити пріоритети, об'єкти впливу і регулювання, процедури контролю і корегування. Далі з описаного вище її арсеналу вибирається те, що відповідає наявним економічним умовам і можливостям державного управління народним господарством. При цьому комбінація інструментів промислової політики повинна відповісти конкретному етапові ринкових перетворень реального сектора економіки і не може не змінюватися в міру зміни етапів кризи, стабілізації і післястабілізаційного відновлення, економічного зростання й активної структурної перебудови, включення країни у світове господарство.

У промисловій політиці України доцільно робити упор не лише на подолання спаду суспільного виробництва, але й, що ще більш складно, здійснення глибокої перебудови його структури й відновлення єдності відтворювального процесу. Розгортання активної промислової політики істотно ускладнено фінансовим становищем держави і підприємств. Державний бюджет за останні роки перестав бути знаряддям інвестиційної політики.

Труднощі в здійсненні ефективної промислової політики виникають також з того, що за десять років радикальних економічних реформ повноцінно не вирішена жодна значима проблема інституціональної реформи. Не довершено перетворення відносин власності, а підприємства, що формально одержали новий економічний статус, у своїй переважній більшості слабко відповідають вимогам ринкових відносин. Дестабілізуюче діє на відтворювальні процеси податкова система, у якій постійно відбуваються зміни, але не вирішуються ключові питання розподілу функцій між рівнями управління (державним, регіональним і муніципальним). Переважно декларативно залишається турбота держави про малий бізнес, його підтримка реально відчутина лише в декількох регіонах України.

Державну і регіональну промислову (як і в цілому економічну) політику, на наш погляд, доцільно формувати з урахуванням умов досить обмежених інвестиційних ресурсів і незавершеності становлення інфраструктури ринку. При цьому Україні важливо зміцнити ринкові інститути і спрямувати їх активність стосовно реального сектору економіки. Одночасно, при уdosконалованні правових і господарських умов заполучення іноземних інвестицій варто було б зробити упор на стимулювання прямих виробничих вкладень. Створення чіткого механізму спрямування фінансових ресурсів у заплановані точки використання, повне виключення можливостей їх нецільового використання також є пріоритетним завданням грошово-кредитної і бюджетної політики. Воно тим більше актуальне, оскільки стимулювання економічного зростання, уdosконалення структури виробництва і модернізація виробничого апарату неминуче вимагатиме значного розширення кредитної емісії.

На шляху пожвавлення промисловості, що досягається, при обмеженості інвестиційних ресурсів, переважно безвітратними або маловітратними методами (такими, як підвищення рівня менеджменту і якості роботи інститутів ринку, протекціонізм, що стимулює експорт, валютна політика), а частково і ресурсними методами (за допомогою критично необхідних бюджетні субсидії, відповідно до забезпечення національної безпеки, кредитної емісії, що спрямовується на поповнення оборотних коштів), можлива активізація промислової політики на базі поступового спрямування ресурсів на підтримку пріоритетних галузей і видів виробництв (включаючи високотехнологічні і наукомісткі). Мова йде про поетапне доповнення переважно загальносистемної інформаційної й інституціональної політики політикою селективною.

Вибір об'єктивної спрямованості дій щодо стимулювання розвитку промисловості є першорядним завданням держави, що проводить промислову політику. Антикризовий досвід багатьох країн, що виходили на шлях індустріального розвитку, свідчить про наявність двох напрямів розвитку виробництва: 1) експортна орієнтація народного господарства; 2) орієнтація на імпортозаміщення. З огляду на розмаїття економічних задач і можливих способів їх вирішення, величезну диференціацію стану галузей і регіонів, стосовно до України зазначені обидва орієнтування, на наш погляд, є цілком сумісні.

При підготовці Стратегічної програми розвитку України позначилися три принципові варіанти політики забезпечення стійкого зростання: діригентська (через посилення регулюючої і переросподільної ролі держави, його пряму участі в інвестиційній діяльності), ліберальний (через радикальне зниження реального бюджетного навантаження) і інституційний (розробка і впровадження "правил гри" [4, с.112], стимулюючих підприємців і інвесторів до роботи в Україні). У своїй Стратегічній програмі Уряд фактично вибрал третій з перерахованих вище підходів. Після інтенсивної роботи і ряду обговорень плани Уряду України з реформування економіки були спочатку представлені в 2002 р. в масштабній комплексній десятирічній економічній програмі. Ця програма і пов'язані з нею документи, присвячені

певним сферам реформування, містять ряд доволі чітко прописаних цілей і графік їх реалізації. У центрі уваги Стратегічної програми знаходитьться комплекс інституційних і структурних реформ, включаючи політичні, при підтримці загальної макроекономічної стабільності (перш за все адекватної бюджетної і грошово-кредитної політики).

Важливо і те, що в цій програмі на кожному етапі присутнє поняття "структурна перебудова". Пізніше, для її позначення використовували термін "модернізація", тому що згідно логіці нам пора серйозно зайнятися модернізацією. І це - стратегічне завдання величезного масштабу.

Найважливішими компонентами інституційних реформ, які повинні бути здійснені в Україні є такі:

1. Податкова реформа і скорочення податкового тягаря.
2. Реформування бюджетної системи. Йдеться не про формальне скорочення бюджетних витрат, а про проведення глибоких структурних реформ бюджетного сектора, що забезпечують зростання ефективності використання державних коштів.
3. Дereguluvannya господарської діяльності або, що те ж саме, підвищення ефективності державного регулювання. Зниження бар'єрів для входу на ринок, спрощення систем реєстрації, ліцензування і контролю над приватнопідприємницькою діяльністю, спрощення реалізації інвестиційних проектів.
4. Забезпечення гарантій приватної власності, включаючи інтелектуальну. Підвищення ефективності використання державної власності.
5. Зниження і уніфікація митних тарифів.
6. Розвиток фінансового ринку і фінансових інститутів. Особливою проблемою є зміцнення надійності й ефективності банківської системи.
7. Реформа природних монополій, що передбачає підвищення їх інвестиційної привабливості через розділення на монопольний і конкурентний сектори, що вимагає максимальної "прозорості" їх діяльності й максимально можливого стимулювання конкуренції.
8. Реформування системи соціальної підтримки у напрямі концентрації ресурсів на допомогу малоімущим.
9. Реформування пенсійної системи у напрямі розвитку накопичувальних принципів.

Головна особливість Стратегічної програми полягає у відсутності в ній галузевих пріоритетів, що, проте, не означає ослаблення уваги до функціонування основної ланки економіки - промисловості. Фактично ж признається дві обставини. По-перше, поки не прийшов час говорити про порівняльні переваги української економіки в галузевому розрізі, оскільки тільки практика покаже, в яких секторах країна може на рівних конкурувати з найбільш передовими світовими виробниками. По-друге, найбільш перспективними і конкурентоздатними можуть виявитися не галузі, а конкретні підприємства. У зазначеній Програмі визнається доцільність застосування загальноекономічних механізмів стимулювання розвитку промисловості перед галузевими, що не виключає застосування заходів державного регулювання по прискоренню необхідних структурних зрушень для зниження залежності економіки країни від кон'юнктури світового ринку енергоносіїв; забезпечення зайнятості населення з урахуванням територіальних особливостей; вирішення екологічних проблем. Мета державної політики визначається як сприяння підвищенню конкурентоспроможності виробництва вітчизняних товарів і послуг на внутрішньому і світових ринках і здійснення структурного маневру у бік підвищення частки галузей, що виробляють продукцію з високим ступенем переробки, забезпечують територіально обумовлені потреби в зайнятості населення. Неважко відмітити, що всі ці заходи орієнтовані на вирішення одного центрального завдання - сформувати сприятливий підприємницький і інвестиційний клімат, досягти стійкості економічного зростання. Здатність забезпечити просування в цих напрямах стане показником ефективності діяльності влади в найближчій перспективі.

Найважливіші принципи, на яких повинна будуватися державна політика є такі: переваги ринку і ринкових відносин перед адміністративними методами управління (мінімізація втручання держави, рівні умови конкуренції, відкритий характер економіки та ін.); констатація необхідності переходу до нового рівня співпраці між державою і бізнесом, зокрема у вигляді укладення "галузевих угод"; визнання необхідності реформування державного сектора за рахунок не тільки приватизації, але і підвищення ефективності управління; відповідальність держави за розвиток галузей інфраструктури.

Держава також не повинна відмовлятися від фінансової та іншої підтримки економічних суб'єктів, але ця підтримка повинна ґрунтуватися на нових пріоритетах, вільних від суб'єктивізму при їх виділенні. Сьогодні необхідно задіювати не технократичні, а суто економічні критерії вибору пріоритетів держпідтримки виробництва, причому чітко адаптовані до специфіки становлення в Україні ринкової економіки. Це, перш за все, наявність конкурентних переваг того або іншого виду виробництва. А для цього необхідний ретельний аналіз структури українського експорту готових виробів і послуг; особливо високотехнологічних, для виявлення тих з них, які мають перспективу завоювання ринків і заслуговують на підтримку, зокрема політичну, в їх просуванні. Експортоздатність тим самим приймається як один з критеріїв відбору. Для сучасної промислової політики повинна бути характерна відсутність жорстких галузевих пріоритетів унаслідок високодиверсифікованої структури бізнесу. Тому як головний адресат промислової політики повинні виступати сформовані в тому або іншому вигляді корпоративні структури. Саме тут в усе зростаючому ступені концентруються ресурси загальнонаціонального розвитку: професійні кадри (маркетологи, топ-менеджери), управлінська компетенція, передові технології і фінансові ресурси.

Висновки

Таким чином, виходячи з головного принципу економічної політики держави сьогодні, який полягає в подальшій лібералізації і дебюрократизації економіки, зниженні адміністративних бар'єрів для входу на ринок і ведення бізнесу, в зміцненні законності й правопорядку, що забезпечують стабільність і прозорість умов ділового життя, головний напрям здійснюваної промислової політики полягає у формуванні умов із поліпшення ділового й інвестиційного клімату, всемірному заохоченні розвитку високотехнологічних і конкурентоздатних виробництв, в сприянні прогресивним структурним перетворенням у сфері адаптації до включення країни в світогосподарські зв'язки, в посиленні уваги до інноваційної складової економічного зростання.

Література

1. Андрианов В. Государственное регулирование и механизмы саморегулирования в рыночной экономике // Экономист. – 2005. – № 5. – С.20-21.
2. Афанасьев Н.В., Рогожин В.Д., Рудыка В.И. Управление развитием предприятия: Монография. - Х.: Издательский Дом «ИНЖЭК», 2003. - 184 с.
3. Долішній М.І., Козоріз М.А. Моделі державного регулювання в ринкової економіці // Экономика України. - 1999. - № 6. - С.36-41.
4. Зерків Д.П., Ігнатов В.Г. Основы теории государственного управления. – Луганськ: Аз, 2004. – 457 с
5. Організаційно-економічний механізм розвитку регіону. Трансформаційні процеси / ред. А. Мельник. - Тернопіль: Економічна думка, 2003. - 608 с.
6. Папава В. Роль государства в современной экономической системе // Вопросы экономики. - № 11. – 2006. – С.23-29.

Стаття надійшла до редакції 26.02.2010 р.

